

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ευαγγελία Γ. Δάφνη

Αν.Καθηγήτρια ΑΠΘ

2023

... τίς ἐστὶν ὁ Ἔρως καὶ ποιῶς
τις, ἔπειτα τὰ ἔργα του ...
(Πλάτων, Συμπόσιον 201e)

... ὁ ἔπαινος ἦν ἔρωτος ἀρχή

(Λόγγου, Δάφνης και Χλόη 1,13)

τοιοῦτος γὰρ ὁ θεῖος ἔρως,
ἀναγωγὸς καὶ ἀγαθουργὸς
καὶ τελειώσεως χορηγὸς
καὶ νοῦ καὶ τῆς κατὰ νοῦν ζωῆς αἴτιος

(Πρόκλος, *Εἰς τὸν Πλάτωνος Πρῶτον Ἀλκιβιάδην* 61.4κ.ε.)

Το Άσμα Ασμάτων θεωρείται συλλογή ερωτικών ασμάτων συνταχθέντων πρωτοτύπως στην εβραϊκή γλώσσα.

Εντάσσεται τόσο στον ιουδαϊκό, όσο και το χριστιανικό κανόνα της Παλαιάς Διαθήκης.

Στην κριτική έκδοση Biblia Hebraica Stuttgartensia τίθεται ως βάση το λεγόμενο Μασωριτικό κείμενο που σώζεται στον κώδικα Leningradensis/Petropolitanus 10^{ος} αι. μ.Χ.

Τη σύνθεση του εβραϊκού πρωτοτύπου των επιμέρους ασμάτων άλλοι ερευνητές χρονολογούν στον 10^ο/9^ο αι. π.Χ. (εποχή του Σολομώντα) και άλλοι μεταξύ 8^{ου} και 6^{ου} αι. π.Χ.

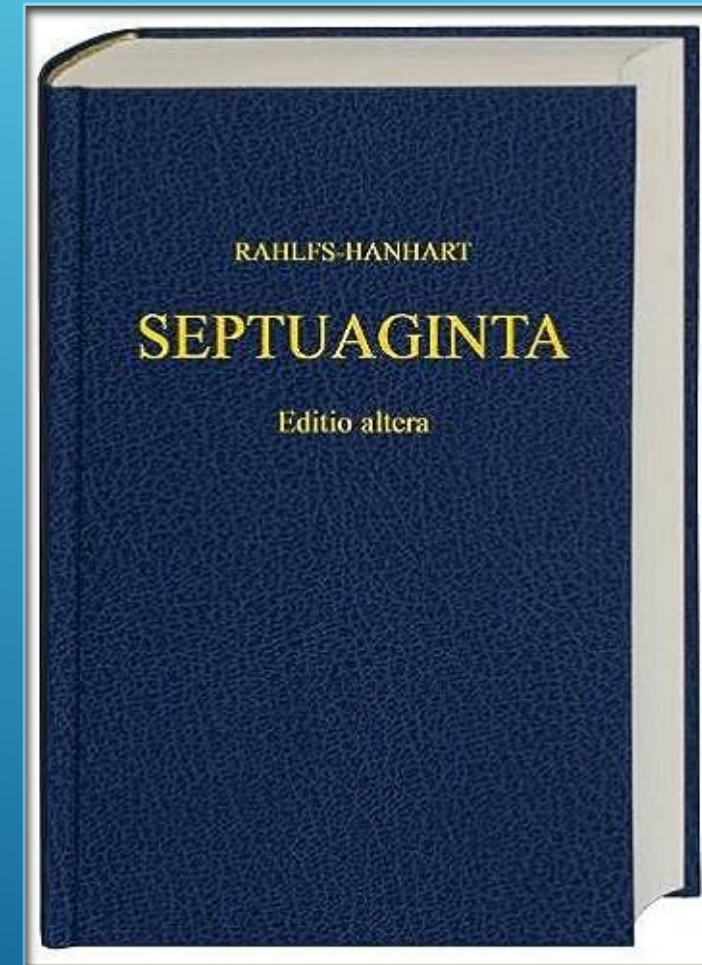
Η διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των επιμέρους ασμάτων και η τελευταία συντακτική επεξεργασία του βιβλίου, υπό την επίδραση Αλεξανδρινών ποιητών (τ.ε. Καλλίμαχος, Απολλώνιος Ρόδιος, Θεόκριτος), τοποθετείται στους Ελληνιστικούς χρόνους (3^{ος} αι. π.Χ.).

Η Μετάφραση των Ο΄ είναι η αρχαιότερη πλήρης μετάφραση της Παλαιάς Διαθήκης στην Ελληνική γλώσσα. Εκπονήθηκε από ελληνομαθείς Ιουδαίους σοφούς στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου από τον 3^ο έως τον 1^ο αι. π.Χ. και αποτελεί μαζί με την Καινή Διαθήκη, σπουδαιότατο μάρτυρα της Ελληνιστικής Κοινής. Ως εκ τούτου το κείμενο των Ο΄ τέμνεται με την ελληνόφωνη λόγια παράδοση.

A. Rahlfs, & R. Hanhart (επ.), Septuaginta. Das Alte Testament Griechisch. Editio altera, Stuttgart 2006.

<http://www.bibelwissenschaft.de/online-bibeln/septuaginta-lxx/lesen-im-bibeltext/>

Η Μετάφραση των Ο΄ ήρθε στο ερευνητικό προσκήνιο κατ' ουσίαν από το 1998 και εντεύθεν στα πλαίσια του μεταφραστικού εγχειρήματος Septuaginta Deutsch, της Deutsche Bibelgesellschaft.

- ❖ Η ωρίμαση των συνθηκών που οδήγησαν στη γένεση της Μεταφράσεως των Ο' τοποθετείται χρονολογικά περίπου στην εποχή αναπτύξεως του Ελληνιστικού έπους του Απολλωνίου του Ροδίου και της βουκολικής ποιήσεως του Θεοκρίτου. Εκείνων μεν η γλώσσα στηρίζεται στη δημιουργική μετάπλαση της γλώσσας του Ομήρου, αλλά και των λυρικών και τραγικών ποιητών, η δε γλώσσα των Ο' είναι μεταφραστική και καθορίζεται αποφασιστικά από το σημιτικό πρωτότυπό της (*Vorlage*). Χρησιμοποιεί, όμως, λεκτικά και ρητορικά σχήματα, ενίοτε και αφηγηματικά δομικά στοιχεία από την αρχαία Ελληνική γραμματεία, τα οποία αξιοποιεί δημιουργικά κατά την επένδυση της σημιτικής σκέψεως με ελληνικό γλωσσικό μανδύα.
- ❖ Η μετάφραση του Άσματος Ασμάτων στην Ελληνική γλώσσα εικάζεται ότι εκπονήθηκε την εποχή των Ασμοναίων (2^{ος}/1^{ος} αι. π.Χ.) στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, δηλαδή αμέσως μετά την τελική σύνταξή του.

Η ΜΔΕ περιλαμβάνει τα εξής μέρη:

- 1) Εισαγωγή**
- 2) Γενέσεως 2-3**
- 3) Ψευδο-Θεοκρίτου, Ειδύλλιο 27**
- 4) Άσμα Ασμάτων κατά τους Ο΄, ήτοι Σχόλια στους**
 - α) Εγκωμιαστικούς ερωτικούς λόγους της γυναίκας και**
 - β) Εγκωμιαστικούς ερωτικούς λόγους του άνδρα**

Η ΜΔΕ κατακλείεται με

Συμπεράσματα

Συντμήσεις

Πίνακες

α) Άσμα Ασμάτων κατά τους Ο΄ και το Μ΄ : το κείμενο διηρημένο σε προτάσεις, δομικά συστατικά και κειμενικοί δείκτες

β) Ψευδο-Θεοκρίτειο Ειδύλλιο 27

Βιβλιογραφία

ήτοι Πηγές, Βοηθήματα, Υπομνήματα, Άρθρα και Μονογραφίες

Ερευνάται η σχέση αλληγορίας, μεταφοράς και μετωνυμίας στη Μετάφραση των Ο' εν συγκρίσει προς το εβραϊκό πρωτότυπο και την Αρχαία Ελληνική Λυρική και την Αλεξανδρινή ποίηση.

Η αλληγορία είναι είδος εικόνας που υφίσταται όταν ένα κείμενο ή τμήμα κειμένου περιέχει τουλάχιστον δύο διακεκριμένα σημασιολογικά επίπεδα: α) το επίπεδο της κυριολεκτικής σημασίας και β) το επίπεδο της αλληγορικής σημασίας. Η κυριολεκτική σημασία υφίσταται όταν το κείμενο διαβάζεται «αφελώς» από την οπτική και την κατανόηση της καθομιλουμένης των συγχρόνων αποδεκτών του. Η αλληγορική σημασία προκύπτει αφ' ης στιγμής αναγνωσθεί αλληγορικά και αναζητηθεί το βαθύτερο νόημα του κειμένου

Η μεταφορά διευρύνει το σημασιολογικό πεδίο ενός κειμένου, προσθέτοντας νέες εικόνες, παραστάσεις και ιδέες, διότι μια λέξη, η οποία έχει μια συγκεκριμένη κυριολεκτική σημασία, μπορεί κατ' εξαίρεσιν να μεταφερθεί και άλλο γλωσσικό τόπο.

Η μετωνυμία και η συνεκδοχή συντέμνουν το λόγο και συμβάλλουν στην ποικιλία και την αποφυγή λεκτικών επαναλήψεων (Burdorf).

Η διεθνής επιστημονική έρευνα του Άσματος Ασμάτων που εκπονείται με βάση το εβραϊκό κείμενο, αμφισβητεί

α) αν η συλλογή των επιμέρους ασμάτων συντέθηκε βάσει ενός γενικού σχεδίου,

β) αν η τελική μορφή του βιβλίου ακολουθεί μια συνεχή πορεία σκέψεως

γ) αν πρόκειται για μια μάλλον συνειρμική συλλογή ασμάτων, που συνέχεται από λέξεις-κλειδιά και κοινό περιεχόμενο.

Η επικρατούσα άποψη είναι ότι: Το εβραϊκό κείμενο διαιρείται είτε σε εισαγωγή 1,2-2,7 με δύο κύρια μέρη 2,8-5,1 και 5,2-8,14 ή σε επτά σκηνές με βάση τον τετράκις επαναλαμβανόμενο εξορκισμό των θυγατέρων της Ιερουσαλήμ (2,7. 3,5. 5,8. 8,4).

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ

2,7α ὤρκισα ὑμᾶς,

αΚλ θυγατέρες Ιερουσαλημ,

α ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσιν τοῦ ἀγροῦ,

β ἐὰν ἐγείρητε

γ καὶ ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην,

δ ἕως οὗ θελήσῃ.

α **םָדַתְּ אֶת־בְּשֵׁה**

ακλ **בְּשֵׁה־יְרוּשָׁלַיִם**

α **הַדָּשָׁה לְאֵלֵינוּ אֶת־בְּצֵבָה**

β **וְיָרֵם־אִמְ**

γ **הַבְּהֵמָה־וְהַבְּעֹרֹת־אִמְ**

δ **וְעַד־שֶׁתֵּשֶׁבֶן**

ΓΕΝ'ΕΣΕΩΣ 2-3 ΚΑΤ'Α ΤΟΥΣ Ο'

- ❖ Τα κεφάλαια αυτά αποτελούν τις θεμελιωδέστερες ανθρωπολογικές αφηγήσεις της Παλαιάς Διαθήκης.
- ❖ Αναφέρονται στην πλάση του ανθρώπου, άνδρα και γυναίκας, από τον θεό και την τοποθέτηση του στον παράδεισο της Εδέμ, στη θεία εντολή, την παράβασή της από τους πρωτοπλάστους, την εκδίωξή τους από τον παράδεισο και την είσοδο του κακού και του θανάτου στην παγκόσμια ιστορία.
- ❖ Οι αφηγήσεις αυτές αντικατοπτρίζουν προφορικές παραδόσεις αρχαιότερες του 10ου-9ου αι. π.Χ.
- ❖ Είναι προϊόντα μακράς διαδικασίας επεξεργασίας που φθάνει ίσως έως την τελική σύνταξη της Πεντατεύχου και τη Μετάφραση των Ο' (4^{ος}-3^{ος} αι. π.Χ.), δηλαδή στο μεταίχμιο Κλασικής και Ελληνιστικής περιόδου.
- ❖ Το βιβλίο της Γενέσεως είναι από τα πρώτα που μεταφράσθηκαν στην Ελληνική γλώσσα (Αριστέας).
- ❖ Η μεταφραστική γλώσσα του θεωρείται ότι αποτέλεσε είδος λεξικού για την εκπόνηση των μεταγενέστερων μεταφράσεων της ΠΔ, του Άσματος Ασμάτων συμπεριλαμβανομένου.
- ❖ Ο συντάκτης του εβραϊκού κειμένου και ο μεταφραστής χρησιμοποιούν επιλεκτικά λεξιλόγιο και φρασεολογία σχηματίζοντας μεταφορές και εικόνες με συμβολικό και αναγωγικό χαρακτήρα που μόνο εκ πρώτης όψεως σχετίζονται με φυσικά φαινόμενα και φυσικές διαδικασίες. Στην πραγματικότητα ερμηνεύουν την ανθρώπινη κατάσταση και το πεπερασμένο του ανθρώπου, ανοίγοντας ορίζοντες για την υπέρβασή τους.

ΓΕΝΕΣΕΩΣ 2,7

καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς
καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς,
καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

ΓΕΝΕΣΕΩΣ 2,18.21-22

18 Καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός
Οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον·
ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν.

21 καὶ ἐπέβαλεν ὁ θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδαμ,
καὶ ὕπνωσεν·
καὶ ἔλαβεν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ
καὶ ἀνεπλήρωσεν σάρκα ἀντ' αὐτῆς.

22 καὶ ὠκοδόμησεν κύριος ὁ θεὸς τὴν πλευράν,
ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδαμ, εἰς γυναῖκα
καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδαμ.

ΓΕΝΕΣΕΩΣ 2,8.15

8 Καὶ ἐφύτευσεν κύριος ὁ θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδεμ κατὰ ἀνατολὰς
καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον,
ὃν ἔπλασεν.

15 Καὶ ἔλαβεν κύριος ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον,
ὃν ἔπλασεν,
καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ
ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν.

ΓΕΝΕΣΕΩΣ 2,16-17

16 καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδαμ
λέγων

Ἐκ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγη,

17 ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν,
οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ·

ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ,
θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.

ΓΕΝΕΣΕΩΣ 2,23-25

23 και εἶπεν Ἀδαμ

Τοῦτο νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου·
αὕτη κληθήσεται γυνή,
ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἐλήμφθη αὕτη.

24 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

25 καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, ὃ τε Ἀδαμ καὶ ἡ γυνή αὐτοῦ,
καὶ οὐκ ἤσχύνοντο.

... ὄντων αὐτῷ πατρός καὶ μηρός,
οὓς ἐκείνη ὑπερβάλλετο τῇ φιλίας διὰ τὸν ἔρωτα,
ὥστε ἀποδειῖξαι αὐτοὺς ἀλλοτρίους ὄντας τῷ υἱὶ
καὶ ὀνόματι μόνον προσήκοντας ...
(Πλάτων, Συμπόσιον 178b:7κ.ε.)

ΓΕΝΕΣΕΩΣ 3,4-5

4 καὶ εἶπεν ὁ ὄφεις τῇ γυναικί
Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε·

5 ἦδει γὰρ ὁ θεὸς
ὅτι
ἐν ἧ ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ,
διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί,
καὶ ἔσεσθε ὡς θεοὶ
γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρόν.

ΓΕΝΕΣΕΩΣ 3,6-7

6 καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ
ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρώσιν
καὶ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν
καὶ ὠραῖόν ἐστὶν τοῦ κατανοῆσαι,
καὶ λαβοῦσα τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔφαγεν·
καὶ ἔδωκεν καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ' αὐτῆς,
καὶ ἔφαγον.

7 καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο,
καὶ ἔγνωσαν
ὅτι γυμνοὶ ἦσαν,
καὶ ἔρραψαν φύλλα συκῆς
καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς περιζώματα.

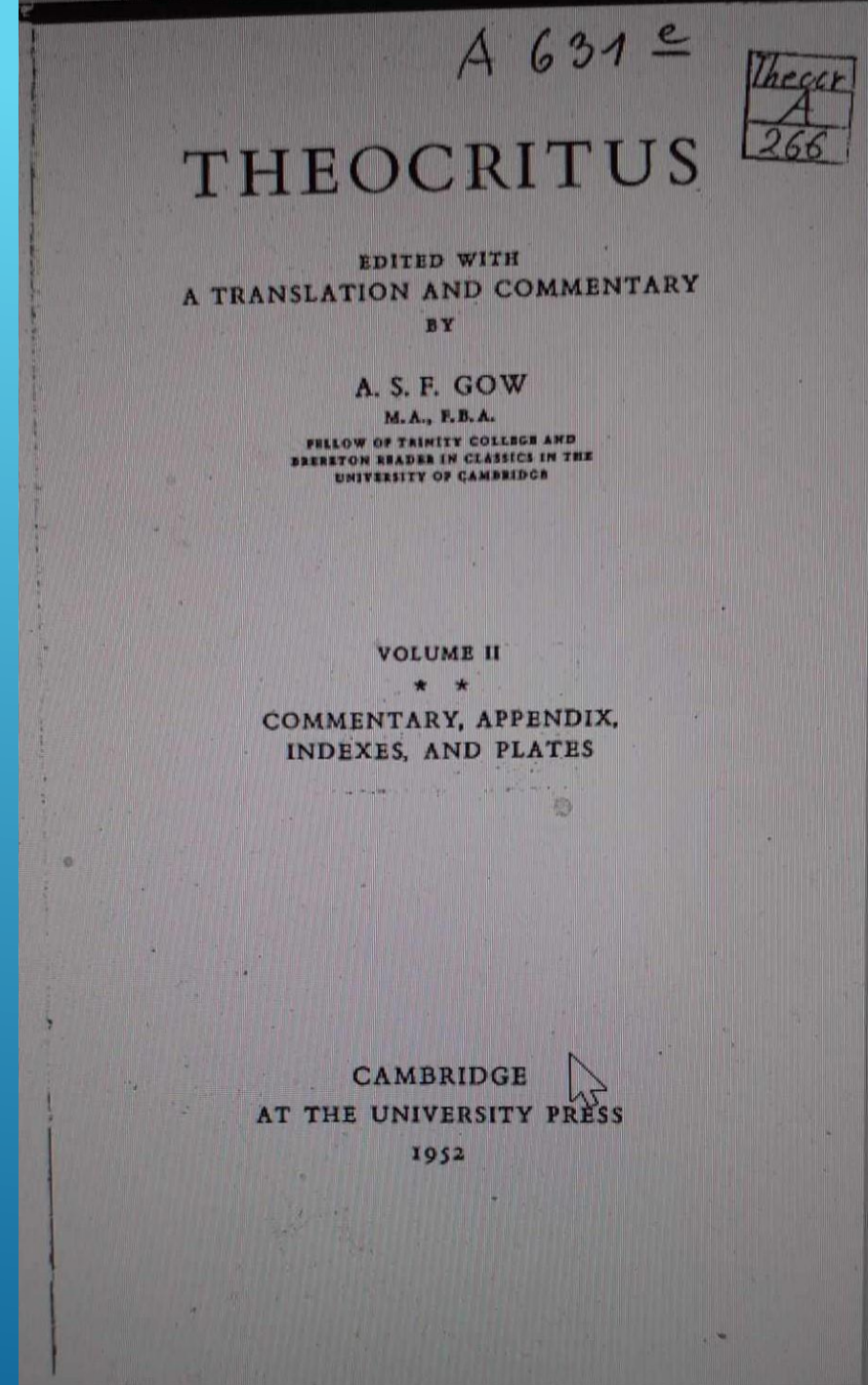
ΨΕΥΔΟ-ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ ΕΙΔΥΛΛΙΟ 27

- ❖ Ερωτική πολιορκία (1-44) και κατάκτηση της αιγοποιμενίδος Ακροτίμης από τον βουκόλο Δάφνη.
- ❖ Σώζεται σε δύο μόνο κώδικες: τον Αμβροσιανό (Ambr. B 75 sup.,) 15-16^{ος} αι. και τον Παρισινό (Paris. gr. 2726) 15^{ος} αι.
- ❖ τεχνικές μετάβασης από το μυθολογικό παράδειγμα στο βουκολικό ειδύλλιο,
- ❖ τεχνική ηθελημένης συσκοτίσεως των πραγματικών προθέσεων των πρωταγωνιστών όπως στο Γεν 3, όπου άλλα τίθενται στο στόμα ενός ομιλητή και τα αντίθετα ακριβώς εννοούνται ενώ ο συνομιλητής πιάνεται από τα λεγόμενα αλλά απαντά στα νοούμενα.
- ❖ Εν αντιδιαστολή προς το Γεν 3, μεταξύ των στίχων λαμβάνουν χώρα πράξεις, τις οποίες περιγράφουν οι ίδιοι οι πρωταγωνιστές μετερχόμενοι τη λεπτή τέχνη της περισκέψεως και της αποκρύψεως με τη χρήση μεταφορικής, υπαινικτικής γλώσσας.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

A. S. F. Gow, Theocritus. Vol. I: Introduction, Text and Translation.

Vol. II: Commentary, Appendix, Indexes and Plates, Cambridge 1952².

ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ ΘΑΡΙΣΤΥΣ

· · · · · (1)

ΚΟΡΗ (1)

τὰν πινυτὰν Ἑλέναν Πάρις ἤρπασε βουκόλος ἄλλος. (1)

ΔΑΦΝΙΣ (1)

μᾶλλον ἔκοῖσ' Ἑλένα τὸν βουκόλον ἔσχε φιλεῦσα. (2)

ΚΟ. μὴ καυχῶ, σατυρίσκει · κενὸν τὸ φίλαμα λέγουσιν.

ΔΑ. ἔστι καὶ ἐν κενεοῖσι φιλάμασιν ἀδέα τέρψις.

ΚΟ. τὸ στόμα μευ πλύνω καὶ ἀποπτύω τὸ φίλαμα. (5)

ΔΑ. πλύνεις χεῖλεα σεῖο; δίδου πάλιν, ὄφρα φιλάσω.

ΚΟ. καλὸν σοι δαμάλας φιλέειν, οὐκ ἄζυγα κώραν.

ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ ΘΑΡΙΣΤΥΣ

ΚΟ. τί ρέζεις, σατυρίσκε; τί δ' ἔνδοθεν ἄψαιο μαζῶν;
ΔΑ. μάλα τεὰ πράτιστα τάδε χνοάοντα διδάξω. (50)
ΚΟ. ναρκῶ, ναὶ τὸν Πᾶνα. τεὴν πάλιν ἔξελε χεῖρα.
ΔΑ. θάρσει, κῶρα φίλα. τί μοι ἔτρεμες; ὡς μάλα δειλά.

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ

2,3 Ὡς μῆλον ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ,
οὕτως ἀδελφιδός μου ἀνά μέσον τῶν υἱῶν

8,5 Ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε·
ἐκεῖ ὠδίνησέν σε ἡ μήτηρ σου,
ἐκεῖ ὠδίνησέν σε ἡ τεκοῦσά σου.

ΆΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ

- ❖ Στα Προλεγόμενα εκτίθενται σύντομα η οριοθέτηση των εγκωμιαστικών ερωτικών λόγων, οι σκηνικοί τόποι, οι λογοτεχνικές συμβάσεις και τα ονόματα των αγαπημένων και διασαφηνίζεται η χρήση των όρων «έρως» και «αγάπη» στην Παλαιά Διαθήκη γενικώς και στο Άσμα Ασμάτων κατά τους Ο΄ ειδικότερα.
- ❖ Έπεται λεπτομερής σχολιασμός των εγκωμιαστικών ερωτικών λόγων της γυναίκας και του άνδρα σε δύο επιμέρους ενότητες, με βάση τη διαίρεση του κειμένου της Μεταφράσεως των Ο΄ σε προτάσεις κατά το πρότυπο του Μασωριτικού/εβραϊκού κειμένου, η οποία επιτρέπει να εντοπίζονται και να σχολιάζονται ποσοτικές και ποιοτικές αποκλίσεις, καθόσον σχετίζονται με το θέμα της παρούσας εργασίας, και οδηγούν σε διαφορετική ερμηνεία του.
- ❖ Διερευνάται το ελληνικό σημασιολογικό υπόβαθρο των μεταφραστικών ισοδυνάμων που χρησιμοποιούν οι Ο΄, στα πλαίσια του παραλληλισμού των μελών (*parallelismus membrorum*), ο οποίος αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της εβραϊκής ποιήσεως και της εν γένει ποιήσεως των αρχαίων, σημιτικών λαών.
- ❖ Εντοπίζονται τυχόν παράλληλα κείμενα εντός της Μεταφράσεως των Ο΄ και στην Αρχαία Ελληνική Γραμματεία γενικώς και στο Γεν. 2-3 και Ψευδ.-Θεοκρίτειο Ειδύλλιο 27.
- ❖ Ερμηνεύεται η χρησιμοποιούμενη μεταφραστική γλώσσα των Ο΄ στη δεδομένη συνάφεια.

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ 2,4-5

4α Εἰσαγάγετέ με εἰς οἶκον τοῦ οἴνου,

β τάξατε ἐπ' ἐμὲ ἀγάπην.

5α στηρίσατέ με ἐν ἀμόραις,

β στοιβάσατέ με ἐν μήλοις,

γ ὅτι **τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ.**

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ, ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ 392-393

ἔπει μ' ἔρως ἔτρωσεν, ἔσκόπουν ὅπως
κάλλιστ' ἐνέγκαιμ' αὐτόν.

α הַבִּיאֲנִי אֶל-בֵּית הַיַּיִן

β וְדַגְלוּ עָלַי אַהֲבָה:

α מְכוּנִי בְאַשִּׁישׁוֹת

β רָפְדוּנִי בַתְּפוּחִים

γ כִּי-חֹלַת אַהֲבָה אָנִי:

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ

4, 5α δύο μαστοί σου

α שְׁנֵי שִׁדְיָךְ

ὡς δύο νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος·

כְּשְׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאֵמִי צְבִיָּה:

αΑ οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις.

αΑ הָרוּעִים בְּשׁוֹשַׁנִּים:

7,4α δύο μαστοί σου

α שְׁנֵי שִׁדְיָךְ

ὡς δύο νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος·

כִּי עֶפְרַיִם תְּאֵמִי צְבִיָּה:

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ

6,11γ *ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστοὺς μου σοί. (χωρὶς εβραϊκὴ ἀντιστοιχία)*

7,13στ *ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστοὺς μου σοί. στ :שָׁמַ אֶתְּךָ אֶת־דִּדִּי לָךְ :*

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ

1,6 ε ἔθεντό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπελῶσιν·
στ ἀμπελῶνα ἐμόν οὐκ ἐφύλαξα.

ε שְׁמֵי נִטְרָה אֶת־הַכְּרָמִים
στ כְּרָמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי:

Γεν. 2,7 καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

Γεν. 3,19 ἕως τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήμφθης· ὅτι γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση.

Εκκλ. 12,7 καὶ ἐπιστρέψη ὁ χοῦς ἐπὶ τὴν γῆν, ὡς ἦν, καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέψη πρὸς τὸν Θεόν, ὃς ἔδωκεν αὐτό.

Ἄσμ. 2,8-9 Φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου ἰδοὺ οὗτος ἤκει πηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρη διαλλόμενος ἐπὶ τοὺς βουνούς. / ὁμοίός ἐστιν ἀδελφιδός μου τῇ δορκάδι ἢ νεβρῶ ἐλάφων ἐπὶ τὰ ὄρη Βαιθηλ.

Ἄσμ. 8,14 Φύγε, ἀδελφιδέ μου, καὶ ὁμοιώθητι τῇ δορκάδι ἢ τῷ νεβρῶ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων.

θεῖος ἔρως ἀγαθὸς ἀγαθοῦ
διὰ τὸ ἀγαθόν

(Ψευδο-Διονυσίου Αρεοπαγίτου, *Περὶ τῶν θεῶν ὀνομάτων* 155)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΗΓΕΣ

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Elliger, K., Rudolph, W. & Schenker, A. (επ.), Biblia Hebraica Stuttgartensia. A Reader's Edition. Lexical and Grammatical Apparatus των D.R. Vance/G. Athas/Y. Avrahami, (Stuttgart 1997) Peabody, MA 2014⁵.

<http://www.bibelwissenschaft.de/online-bibeln/biblia-hebraica-stuttgartensia-bhs/lesen-im-bibeltext/>

Karrer M. & Kraus W. (επ.), Septuaginta Deutsch. Das Griechische Alte Testament in deutscher Übersetzung. Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart 2009 (2010²).

Pietersma, A. & Wright, B.G. III (επ.), A New English Translation of the Septuagint, Oxford 2009.

<http://ccat.sas.upenn.edu/nets/edition/>

Rahlfs, A. & Hanhart, R. (επ.) Septuaginta. Das Alte Testament Griechisch. Editio altera, Stuttgart 2006.

<http://www.bibelwissenschaft.de/online-bibeln/septuaginta-lxx/lesen-im-bibeltext/>

Richter, W. 1993. Biblia Hebraica transcripta BH^t. Das ist das ganze Alte Testament transkribiert, mit Satzeinteilungen versehen und durch die Version tiberisch-masoretischer Autoritäten bereichert, auf der sie gründet, ATS 13: Megilloth, St Ottilien.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΗΓΕΣ

ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ

Gow, A. S. F., Theocritus. Vol. I: Introduction, Text and Translation. Vol. II: Commentary, Appentix, Intexes and Pkates, Cambridge 1952².

Μαυρόπουλος, Θ. Γ., Θεόκριτος, Μόσχος και Βίων. Βουκολική Ποίηση της Ελληνιστικής Περιόδου. Εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια, θέματα – ερωτήματα για επεξεργασία, Θεσσαλονίκη 2007.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ

Bons E. (επ.), Die Sprache der Septuaginta, Handbuch zur Septuaginta 3, Gütersloh 2016.

Botterweck, G. J. & Ringgren H. (επ.), Theologisches Wörterbuch zum Alten Testament, Bd. I-X, Stuttgart, Berlin, Köln & Mainz 1970-2000.

Kreuzer, S., Vieweger, D., Hausmann J. & Pratscher, W., Proseminar I. Altes Testament. Ein Arbeitsbuch, Stuttgart 2005².

Jenni, E. & Westermann C. (επ.), Theologisches Handwörterbuch zum Alten Testament, Τόμ. I-II, München/Zürich 1971-1976.

Karrer, M., Kraus, W. & Kreuzer, S. (επ.), Einleitung in die Septuaginta, Handbuch zur Septuaginta 1, Gütersloh 2015.

Kyriakou, P., Sistakou, E. & Rengakos, A. (επ.), Brill's Companion to Theocritus, Leiden 2021.

Μπρατσιώτης, Π. Ι., Εἰσαγωγή εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Μετὰ δύο παραρτημάτων περὶ Ἀποκρύφων καὶ Νεωτέρων Μεταφράσεων τῆς Π. Δ., Αθήνα (1936) 1975.

Richter, W., Exegese als Literaturwissenschaft. Entwurf einer alttestamentlichen Literatur-theorie und Methodologie, Göttingen 1971.

Zenger, E. u.a., Einleitung in das Alte Testament, Studienbücher Theologie, 1,1, Stuttgart 2001⁴.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

ΛΕΞΙΚΑ – ΤΑΜΕΙΑ – ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ – ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ – ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Conybeare, F.C. & Stock, S. G., *Grammar of the Septuagint. With selected readings from the Septuagint according to the text of Swete*, Boston, MA 1905, Peabody, MA 1995.

Donner H. (επ.), *Wilhelm Gesenius' Hebräisches und Aramäisches Wörterbuch*, Berlin/Heidelberg/New York 1987-2012¹⁸.

Gesenius, W., *Hebräisches und Aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*, bearbeitet von F. Bühl, Leipzig 1921¹⁷.

Hatch, E. & Redpath, H.A., *A Concordance to the Septuagint and other Greek Versions of the Old Testament*, Graz 1975.

Köhler, L., Baumgartner, W., Stamm, J. J. & Hartmann B. (επ.), *Hebräisches und Aramäisches Lexikon zum Alten Testament*, Leiden, New York & Köln 1997³.

Lisowsky, G., *Konkordanz zum Hebräischen Alten Testament*, Stuttgart 2010³.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

ΛΕΞΙΚΑ – ΤΑΜΕΙΑ – ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ – ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ – ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Muraoka, T., Hebrew/Aramaic Index to the Septuagint Keyed to the Hatch-Redpath Concor-dance, Grand Rapids, MI 1998.

---: A Greek-English Lexicon of the Septuagint, Leuven 2009.

---: A Greek-Hebrew/Aramaic two way Index to the Septuagint, Leuven 2010.

---: A Syntax of Septuagint Greek, Leuven 2016.

Nunning, A., Metzler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie, aktualisierte und erweiterte Auflage, Weimar 2008⁴.

Perseus Digital Library, Tufts University, επ. G.R. Crane, <http://www.perseus.tufts.edu/hop-per/>.

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, <https://www.greek-language.gr/greekLang/index.html>.

Taylor, B.A., Analytical Lexicon to the Septuagint. Expanted Edition with Word Definitions by J. Lust, E. Eynikel, K. Hauspie, Peabody, MA/Stuttgart 2009.

Thesaurus Linguae Graecae. A Digital Library of Greek Literature, διευθ. Μ. Παντελιά, [http:// stephanus.tlg.uci.edu/](http://stephanus.tlg.uci.edu/).

Τέλος
καὶ τῷ Θεῷ δόξα

